

Лебедєва А.М., кандидат технічних наук, доцент кафедри обліку, аудиту і статистики Одеського інституту фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. В умовах інтеграції України в міжнародний економічний простір особливого значення набуває підвищення ефективності використання оборотних активів, що забезпечить виконання поставлених перед підприємством задач з мінімальною їх сумою. Ефективність використання оборотних активів значною мірою залежить від досконалості методики її аналізу. З метою удосконалення методики аналізу ефективності використання оборотних активів автором запропонована методика, яка включає: загальну оцінку ефективності використання оборотних активів; визначення економічного ефекту від прискорення чи сповільнення оборотності оборотних активів; визначення впливу чинників на зміну оборотності оборотних активів; визначення резервів прискорення оборотності оборотних активів.

Застосування запропонованої методики дає можливість поліпшити якість управлінських рішень не тільки стосовно підвищення ефективності використання оборотних активів, але й ефективності діяльності підприємства в цілому.

Ключові слова: оборотні активи, вплив чинників, резерви прискорення.

Постановка проблеми. В умовах інтеграції України в міжнародний економічний простір особливого значення набуває підвищення ефективності використання оборотних активів, що забезпечить виконання поставлених перед підприємством задач з мінімальною їх сумою. Від ефективності використання оборотних активів залежить фінансовий стан підприємства, прискорення оборотності активів зумовлює не тільки фінансову стійкість, платоспроможність підприємства, а й перспективи його подальшого економічного зростання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання аналізу ефективності використання оборотних активів знаходяться в полі зору зарубіжних і вітчизняних учених-економістів. Вагомий внесок у дослідження ефективності використання оборотних активів зроблено такими зарубіжними вченими, як Рішар Жак [10], Гінзбург А.І. [3], Савицька Г.В. [11]. Широкий спектр питань з аналізу ефективності використання оборотних активів досліджено в роботах таких вітчизняних науковців, як: Кіндрацька Г.І. [5], Мних Є.В. [8], Костирко Р.А. [6], Білик М.Д. [12], Цал-Цалко Ю.С. [13], Чернелевський Л.М. [14].

Значну увагу аналізу ефективності використання оборотних активів приділено авторами [1, 2, 4, 7, 9, 15]. Слід зазначити, що серед згаданих вище авторів немає одностайної думки стосовно запропонованої системи показників, що характеризують ефективність використання оборотних активів, широти охопту та окремих аспектів методики аналізу.

Мета статті полягає в удосконаленні методики аналізу ефективності використання оборотних активів підприємства. Для досягнення поставленої мети здійснимо аналіз основних з опублікованих методик, визначимо їх позитивні сторони та недоліки.

Виклад основного матеріалу. Вирішення задач систематичного підвищення ефективності використання оборотних активів потребує визначення критеріїв їх використання та показників, що її характеризують. Так французький вчений Жак Рішар [10] для оцінки ефективності підприємства пропонує застосовувати такий показник як ставка доходності активів, який визначається добутком коефіцієнту рентабельності та коефіцієнту використання активів:

$$\frac{\text{Чистий прибуток від виробничої діяльності}}{\text{Вартість активів}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Виручка від реалізації}} \times \frac{\text{Виручка від реалізації}}{\text{Вартість активів}} \quad (1)$$

(ставка доходності активів)   (коефіцієнт рентабельності)   (коефіцієнт оборотності активів)

Гінзбург А.І. [3] дещо розширив коло показників для характеристики ефективності використання оборотних активів. Зокрема ним запропоновано застосувати такі показники:

- коефіцієнт оборотності оборотних активів, який визначається відношенням виручки від реалізації продукції до середньої вартості оборотних активів;
- коефіцієнт оборотності запасів, який визначається відношенням собівартості реалізованої продукції до середньої вартості товарно-матеріальних запасів;
- коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, який визначається відношенням виручки від реалізації продукції до середньої вартості дебіторської заборгованості;
- тривалість одного обороту в днях, який визначається діленням тривалості річного періоду в днях на коефіцієнт оборотності активів.

Найбільш широкий спектр досліджень серед зарубіжних вчених розкрито в праці Савицької Г.В. [11]. Автор для аналізу ефективності використання оборотного капіталу пропонує застосувати такі показники:

- коефіцієнт оборотності оборотного капіталу;
- тривалість одного обороту оборотного капіталу.

Крім того, автор визначає економічний ефект, який виникає в результаті прискорення оборотності і виражається у відносному вивільненні коштів із обороту, а також у збільшенні суми прибутку.

Думка вітчизняних вчених стосовно методики аналізу ефективності використання оборотних активів [4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15] базується на тих же принципах, що і зарубіжних. Відповідно до запропонованих ними підходів передбачається розрахунок коефіцієнтів оборотності активів або їх складових та тривалості одного обороту оборотних активів. Але тут встановлена різнобіжність назв одних і тих же показників. Так коефіцієнт оборотності активів у Цал-Цалко Ю.С. [13] має назву показник завантаження оборотних активів, у Кіндрацької Г.І [5] – швидкості обороту. Показник тривалості одного обороту оборотних активів у Кіндрацької Г.І [5] має назву періоду обороту; у Мних Є.В. [8] та у колективу авторів [12] – показник швидкості обороту.

Згадані методики дещо різняться широтою охопту та акцентуванням уваги на тих чи інших складових оборотних активів. Так Мних Є.В. [8] пропонує визначати оборотність дебіторської заборгованості як складової оборотних активів. Костирко Р.А. [6], Чернелевський Л.М. [14] вважають доцільним аналізувати оборотність сукупних активів, чистих активів, оборотних активів, у тому числі товарно-матеріальних запасів, дебіторської заборгованості, грошових коштів.

Колектив авторів [9, 12] наведений перелік показників ефективності використання оборотних активів доповнив коефіцієнтом завантаження оборотних коштів (K_3), який є оберненим до коефіцієнту оборотності і визначається за формулою:

$$K_3 = \frac{C}{Чд}, \quad (2)$$

де:

C – середня величина оборотних активів;

$Чд$ – чистий дохід від реалізації (обсяг реалізації).

У Цал-Цалко Ю.С. [13] цей показник має назву витратомісткість залишків оборотних активів.

На наш погляд, доцільність введення цього показника визиває сумніви, адже він обернений до коефіцієнта оборотності. Крім збільшення трудомісткості розрахунків, він більше ніякої суттєвої інформації про ефективність використання оборотних активів не несе.

Ще більш широкий перелік коефіцієнтів для характеристики використання оборотних активів запропонував Коць О.О. [7]. Так він пропонує застосовувати крім наведених вище коефіцієнтів ще й такі коефіцієнти: збереження оборотних активів, коефіцієнт ефективності використання оборотних активів.

Стосовно методики аналізу ефективності використання оборотних активів вітчизняних авторів [6, 7, 9, 12], то вона зводиться до порівняння фактичного часу обороту оборотних активів у днях з плановим, визначенні зміни їх оборотності та суми вивільнених із обороту чи додатково залучених в оборот коштів.

Але слід зазначити, що розглянуті методики не є повними. Адже вони не передбачають визначення впливу чинників, що зумовлюють зміну оборотності оборотних активів та резервів прискорення їх оборотності, в той час як однією із головних задач аналізу господарської діяльності є пошук резервів підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання.

Недоліки викладених вище методик частково усунено Цал-Цалко Ю.С. [13], Шинкар С.М. [15] та колективом авторів [4]. Ними запропоновано визначати вплив чинників, що зумовлюють зміну оборотності оборотних активів.

Ващенко Н.В. [2] та Артеменко В.О. [1] здійснили дослідження та класифікацію чинників впливу на ефективність функціонування оборотних активів підприємств харчової промисловості та аграрного сектора. Але слід зазначити, що наведені результати досліджень стосуються не кожного конкретного підприємства, а макросередовища в цілому: чи харчової промисловості, чи аграрного сектора.

Колектив авторів [4] запропонував методику пошуку резервів прискорення оборотності оборотних коштів. Ними, як і Чернелевським Л.М. [14], щодо оборотних активів застосовується термін «Оборотні кошти». Як бачимо, на даний час немає не тільки єдиної і вичерпної методики аналізу ефективності використання оборотних активів, але немає і одностайного підходу до застосування терміну «оборотні активи».

Так, Савицька Г.В. [11] при викладенні методики аналізу застосовує термін «Оборотний капітал». Автори [4, 14] – «оборотні кошти». Переважна більшість вчених [1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15] – вживає термін «оборотні активи».

З нашої точки зору, в аналітичному аспекті доцільне застосування саме терміну «Оборотні активи». Оскільки, по-перше, це більш широке поняття у порівнянні з оборотними коштами. По-друге, термін «Оборотний капітал» більш доцільний для застосування в політекономічному аспекті.

З метою вдосконалення існуючих підходів до аналізу ефективності використання оборотних активів, пропонуємо методику, відповідно до якої аналіз доцільно починати із загальної оцінки ефективності їх використання (табл. 1).

Таблиця 1

Загальна оцінка ефективності використання оборотних активів

Показники	Згідно з планом	Фактично	Зміна
1. Чистий дохід від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн.	4830	4917,5	+87,5
2. Середньорічні залишки всіх оборотних активів, тис. грн.	5474,9	9346,3	+387,4
2.1. Матеріальних оборотних активів, тис. грн.	3622,6	6513,8	+289,2
2.2. Найбільш мобільних оборотних активів, тис. грн.	1852,3	2832,5	+980,2
3. Оборотність усіх оборотних активів, дні	408	684	+276
3.1. Матеріальних оборотних активів, дні	270	477	+207
3.2. Найбільш мобільних оборотних активів, дні	138	207	+69

Джерело: розраховано автором на підставі даних форми 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан), форми 2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід), досліджуваного промислового підприємства.

Результати проведеного аналізу, наведені в табл.1, свідчать, що у порівнянні з планом встановлено сповільнення оборотності як усіх оборотних активів на 276 днів, так і матеріальних оборотних активів на 207 днів та найбільш мобільних оборотних активів на 69 днів. Сповільнення оборотності активів свідчить про зниження ефективності їх використання.

Економічний ефект від сповільнення (прискорення) оборотності оборотних активів характеризується сумою додатково залучених чи вивільнених коштів. На даному підприємстві, що підлягає аналізу, в результаті сповільнення оборотності оборотних активів сталося додаткове залучення оборотних активів у сумі 3770 тис.грн. (276x4917,5/360).

На наступному етапі аналізу необхідно з'ясувати причини, які призвели до сповільнення (прискорення) оборотності оборотних активів. Чинниками, що впливають на прискорення (сповільнення) оборотності оборотних активів, є:

- зміна середніх залишків оборотних активів;
- зміна чистого доходу від реалізації.

Відповідно до методики [4] пропонується визначити вплив чинників на зміну оборотності усіх оборотних активів. Вважаємо доцільним визначити вплив чинників не тільки на зміну оборотності всіх активів, але і їх складових: матеріальних оборотних активів та найбільш мобільних оборотних активів. Кількісний вплив цих чинників на сповільнення чи прискорення оборотності оборотних активів визначається повним прийомом ланцюгових підстановок (табл. 2).

Таблиця 2

Аналіз впливу чинників на зміну оборотності оборотних активів

Показники	Оборотність, дні			Прискорення (-) Сповільнення (+)		
	Згідно з планом	При фактичних залишках оборотних активів та плановому чистому доході	Фактично	Усього	В тому числі за рахунок зміни	
					Середньорічних залишків оборотних активів	Чистого доходу від реалізації
1. Оборотність усіх оборотних активів:	408	697	684	+276	+289	-13
1.1 Матеріальних оборотних активів	270	486	477	+207	+216	-9
1.2 Найбільш мобільних оборотних активів	138	211	207	+69	+73	-4

Джерело: розраховано автором на підставі даних таблиці 1.

За результатами наведеного вище аналізу встановлено сповільнення оборотності всіх оборотних активів на 276 днів, яке зумовлене збільшенням залишків оборотних активів на 289 днів. Однак це сповільнення було частково компенсоване збільшенням чистого доходу від реалізації на 13 днів.

З матеріальних оборотних активів сповільнення склало 207 днів і зумовлене воно збільшенням середніх залишків матеріальних оборотних активів на 216 днів. Однак це сповільнення було частково компенсоване збільшенням чистого доходу від реалізації на 9 днів.

З найбільш мобільних оборотних активів сповільнення склало 69 днів, яке викликане збільшенням середніх залишків найбільш мобільних оборотних активів на 73 дні. Однак це сповільнення було частково компенсоване прискоренням на 4 дні, яке зумовлене збільшенням чистого доходу від реалізації.

На заключному етапі аналізу визначаються резерви прискорення оборотності оборотних активів.

Для визначення резервів прискорення оборотності оборотних активів (ΔOb) необхідно порівняти фактичну оборотність звітного періоду (Ob) з оборотністю, розрахованою з урахуванням визначених невикористаних резервів мобілізації оборотних активів та збільшенням обсягу реалізації продукції (Ob'):

$$\Delta Ob = Ob - Ob' \quad (3)$$

При цьому фактична оборотність оборотних активів (Ob) та оборотність з урахуванням визначених резервів (Ob') визначаються за формулами:

$$Ob = \frac{C \times D}{P}, \quad (4)$$

$$Ob' = \frac{(C - \Delta C) \times D}{P + \Delta P} \quad (5)$$

де:

C – середні залишки оборотних активів;

P – обсяг реалізації продукції (чистий дохід від реалізації);

ΔC – резерви мобілізації матеріальних і найбільш мобільних оборотних активів;

ΔP – резерви збільшення обсягу реалізації продукції.

Методику пошуку резервів збільшення обсягу виробництва і реалізації продукції наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Зведений підрахунок резервів збільшення обсягу виробництва і реалізації продукції

Найменування резервів	Сума, тис. грн.
1	2
1. Резерви збільшення обсягу виробництва продукції за рахунок покращення використання:	
1.1. Трудових ресурсів	743
1.2. Основних засобів основного виду діяльності	2018
1.3. Матеріальних ресурсів	852
1.4. Комплектний резерв	743
1.5. Ліквідація втрат від браку	20
Разом резерви збільшення обсягу виробництва продукції (п.1.4. + п.1.5.)	763
2. Резерви збільшення обсягу реалізації продукції:	
2.1. Резерви збільшення обсягу виробництва продукції	763
2.2. Залишки нереалізованої продукції (понаднормативні залишки готової продукції за виробничою собівартістю)	462,8
2.3. Залишки нереалізованої продукції у відпускних цінах	555
2.4. Всього резервів збільшення обсягу реалізації продукції (п.2.1. + п.2.3.)	1318

Джерело: сформовано автором на підставі результатів проведеного аналізу ефективності використання виробничих ресурсів на досліджуваному підприємстві.

Примітка: оскільки залишки нереалізованої продукції у балансі відображені за виробничою собівартістю, їх необхідно перерахувати у відпускні ціни за допомогою коефіцієнта перерахунку, який визначається відношенням вартості продукції до її собівартості. На даному підприємстві він дорівнює 1,2.

Підсумки аналізу, наведені в таблиці 3, свідчать, що на підприємстві визначені поточні резерви збільшення обсягу реалізації продукції в сумі 1318 тис. грн.

Далі в процесі подальшого аналізу розкриємо методика пошуку резервів мобілізації матеріальних оборотних активів (табл. 4) і найбільш мобільних оборотних активів (табл. 5).

Таблиця 4

Аналіз цільового використання матеріальних оборотних активів

Види запасів	Фактична наявність на кінець року	Норматив на кінець року	Відхилення	
			Понад-нормативний розмір запасу	Незаповнений норматив
1	2	3	4	5
1 Виробничі запаси				
1.1. Сировина і матеріали, покупні напівфабрикати	63	60	3	
1.2. Паливо	17,8	18	-	0,2
1.3. Тара	14,9	16	-	1,1
1.4. Запасні частини	2,1	2	0,1	
1.5. Малоцінні швидкозношувані предмети	40	40	-	-
Разом за пунктом 1	137,6	136	3,1	1,3
2. Незавершене виробництво	13,2	10,2	3	
3. Готова продукція	6362,8	5900	462,8	
4. Товари	-	-	-	-
Разом запасів	6513,8	6046,2	468,9	1,3

Джерело: сформовано автором на підставі даних форми 1 «Баланс» та даних досліджуваного підприємства.

Як свідчать підсумки аналізу, наведені в таблиці 4, на підприємстві має місце понаднормативна величина запасів у розмірі 468,9 тис. грн., яка є резервом мобілізації матеріальних оборотних активів. До того ж на підприємстві має місце незаповнений норматив у розмірі 1,3 тис. грн. В процесі подальшого аналізу необхідно з'ясувати причини, які призвели до створення понаднормативних величин запасів товарно-матеріальних цінностей та розробити пропозиції з їх ліквідації.

Таблиця 5

Аналіз цільового використання найбільш мобільних оборотних активів

Найменування показників	На початок року	На кінець року	Зміна	Резерв мобілізації
1	2	3	4	5
1. Гроші та їх еквіваленти	1639,1	2670,4	1031	-
2. Поточні фінансові інвестиції	-	-	-	-
3. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	186,7	81,1	-105,6	
3.1. У тому числі не сплачені в строк (дані підприємства)	106,7	41,1	-65,6	41,1
4. Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
4.1. З бюджетом	-	-	-	-
у тому числі з податку на прибуток				
4.2. За виданими авансами	-	1,5	1,5	1,5
4.3. Інша поточна дебіторська заборгованість	6,1	14,2	8,1	14,2
5. Інші оборотні активи	20,4	65,3	44,9	65,3
6. Витрати майбутніх періодів	-	-	-	-
Усього	1852,3	2832,5	980,2	122,1

Джерело: розраховано автором на підставі даних форми 1 «Баланс» та даних досліджуваного підприємства.

Результати аналізу, наведені в табл. 5, свідчать, що резерви мобілізації найбільш мобільних

оборотних активів складають 122,1 тис. грн. Ними є значення показників зі статей дебіторської заборгованості та інших оборотних активів на кінець року.

Підставивши в формулу (5) значення відповідних показників та значення визначених резервів у табл. 3, 4, 5, визначимо оборотність з урахуванням **визначених резервів**:

$$Об = \frac{[9455,3 - (468,9 + 122,1)]}{4917,5 + 1318} \times 360 = 512 \text{ днів}$$

Тоді резерви прискорення оборотності оборотних активів у відповідності з формулою (3) визначаються наступним чином:

$$\Delta Об = 684 - 512 = 172 \text{ дні}$$

Це значить, що тривалість одного обороту оборотних активів з урахуванням визначених резервів: збільшення обсягу реалізації продукції, мобілізації матеріальних та найбільш мобільних оборотних активів може бути зменшена на 172 дні, що дасть можливість значно підвищити ефективність їх використання.

Висновки. Ефективність використання оборотних активів – це неодмінна умова існування підприємства в умовах конкурентної боротьби. Значною мірою вона залежить від досконалості методики аналізу ефективності їх використання, що в свою чергу дозволяє поліпшити якість управлінських рішень не тільки стосовно підвищення ефективності використання оборотних активів, а й ефективності діяльності підприємства в цілому.

З урахуванням цього методика аналізу ефективності використання оборотних активів повинна бути вичерпною і в той же час дієвою, тобто, не перевантаженою несуттєвими розрахунками.

З нашої точки зору, вона повинна включати:

- загальну оцінку ефективності використання оборотних активів;
- визначення економічного ефекту від прискорення чи сповільнення оборотності оборотних активів;
- визначення впливу чинників на зміну оборотності оборотних активів;
- визначення резервів прискорення оборотності оборотних активів;
- розробку заходів щодо впровадження визначених резервів мобілізації оборотних активів, збільшення обсягу реалізації продукції, що дасть можливість прийняти оптимальні управлінські рішення.

Список використаної літератури

1. Артеменко В.О. Характеристика чинників впливу на ефективність функціонування оборотних активів підприємств аграрного сектора / В.О. Артеменко. // Фінансовий простір. – 2014. – № 1. – С. 19–24.
2. Ващенко Н.В. Чинники формування та ефективності використання потенціалу оборотних активів підприємства / Н.В. Ващенко, Ю.І. Максимович // Інноваційна економіка. – 2013. – № 6. – С. 330–335.
3. Гинзбург А.И. Экономический анализ / А.И. Гинзбург. – 2-е издание. – С.-Пб: Питер, 2008. – 208 с.
4. Економічний аналіз: навчальний посібник / Н.А. Волкова, А.І. Ковальов, О.П. Крижановська, А.М. Лебедева та ін.; за ред. проф. О.П. Крижановської, А.В. Сосновського. – Одеса, 2003. – 224 с.
5. Кіндрацька Г.І. Економічний аналіз: підручник / Г.І. Кіндрацька, М.С. Білик, А.Г. Загородній. – 3-тє вид., доп. і перероб. – К.: Знання, 2008. – 488 с.
6. Костырко Р.А. Финансовый анализ: учебное пособие / Р.А. Костырко. – Х.: ИД Фактор, 2007. – 772 с.
7. Коць О.О. Ефективність використання оборотних активів українськими підприємствами [Електронний ресурс] / О.О. Коць, М.А. Цікайло // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – Вип. 24.10. – С. 218–224.

8. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник / Є.В. Мних. – К.: КНТЕУ, 2008. – 513 с.
9. Організація і методика економічного аналізу: навчальний посібник / [Журлов А.М., Квач Я.П., Катаєва Л.М., Кошельок Г.В. та ін.]. – Одеса: Фенікс, 2009. – 318 с.
10. Ришар Ж. Аудит и анализ хозяйственной деятельности предприятия / Ж. Ришар: пер. с франц. под ред. Л.П. Белых. – М.: ЮНИТИ, 1997. – 376 с.
11. Савицька Г.В. Аналіз господарської діяльності підприємства: навч. посібник / Г.В. Савицька. – 3-тє вид. перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 668 с.
12. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник / [Білик М.Д., Павловська О.В., Притуляк Н.М., Невмержицька Н.Ю.] – К.: КНЕУ, 2009. – 589 с.
13. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: підручник / Ю.С. Цал-Цалко. – К.: ЦУЛ, 2008. – 565 с.
14. Чернелевський Л.М. Економічний аналіз на підприємствах промисловості і торгівлі: підручник / Л.М. Чернелевський. – К.: Пектораль, 2003. – 308 с.
15. Шинкар С.М. Дослідження ефективності використання основних елементів оборотних активів на підприємствах роздрібно торгівлі [Електронний ресурс] / С.М. Шинкар, І.В. Мілаш, О.В. Михайлова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2013. – Вип. 1(1). – С. 149–155.

*Lebedieva A.M., Candidate Degree of Technic Sciences,
associate professor of accounting, auditing, and statistics
of the Odessa Institute of Finance of Ukraine State University
of Finance and International Trade*

METHODOLOGICAL ASPECTS OF ANALYSIS OF THE EFFICIENCY OF THE CURRENT ASSETS USE AT THE ENTERPRISE

***Abstract.** In the conditions of integration of Ukraine to the international economic area the increase of efficiency of use of current assets assume ever greater importance to perform enterprise's tasks with the least costs. The questions of the methodology of the analysis of the current assets use are explained in the works of foreign scholars and national authors, such as Richard Jacques, Savitskaya G.V., Artemenko V.O. Kyndratskaya G.I., Mnykh Ye.V., Kostyrko R.A., and others. But above-mentioned authors do not have a common opinion about the proposed index system of describing of the current assets use efficiency, of the breadth of the analysis methodology and its aspects. The goal of the article is to develop the methodology of the efficiency of the current assets use. To develop the existing methodology of the efficiency of the current assets use, the author worked out the methods that include: the general analysis of the efficiency of the current assets use; the determination of the economic effect of the acceleration or of the deceleration of the current assets turnover; the determination of the factors impact on the current assets turnover; the determination of the acceleration reserves of the current assets turnover; operations to introduce o the revealed reserves of the current assets mobilization, to increase the realization volume.*

The efficiency of the current assets use depends mainly on the analysis methods quality. That's why the use of the proposed methods gives an opportunity to improve the quality of administrative work not only in the area of increasing of the efficiency of the current assets use but also in the area of the efficiency of the enterprise activity on the whole.

***Keywords:** current assets, factors impact, acceleration reserves.*

References

1. Artemenko V.O. Charakterystyka chynnykiv vplyvu na efektyvnist' funkcionuvannja oborotnyh aktiviv pidpryjemstv agrarnogo sektoru [Elektronnyj resurs] / V.O.Artemenko // Finansovyj prostir.

– 2014. – № 1. – С. 19–24.

2. Vashhenko N.V. Chynnyky formuvannja ta efektyvnosti vykorystannja potencialu oborotnyh aktyviv pidpryjemstva [Elektronnyj resurs] / N. V. Vashhenko, Ju. I. Maksymovych // Innovacijna ekonomika. – 2013. – № 6. – С. 330–335.

3. Gynzburg A.Y. Ekonomycheskyj analiz/ A.Y. Gynzburg. – 2-e yzdanye. – S.-Pb: Pyter, 2008. – 208 s.

4. Ekonomichnyj analiz: navchal'nyj posibnyk / Volkova N.A., Koval'ov A.I., Kryzhanovs'ka O.P., Lebedjeva A.M. ta in.; za red. prof. O.P. Kryzhanovs'koi', A.V. Sosnovs'kogo. – Odesa, 2003. – 224s .

5. Kindrac'ka G.I. Ekonomichnyj analiz: pidruchnyk / G.I. Kindrac'ka, M.S. Bilyk, A.G. Zagorodnij. – 3-tje vyd., dop. i pereroblene. – K.: Znannja, 2008. – 488 s.

6. Kostyrko R.A. Fynansovyj analiz: uchebnoe posobyje / R.A. Kostyrko. – H.: YD Faktor, 2007. – 772 s.

7. Koc' O.O. Efektyvnist' vykorystannja oborotnyh aktyviv ukrai'ns'kymy pidpryjemstvamy [Elektronnyj resurs] /O.O. Koc', M.A. Cikajlo //Naukovyj visnyk NLTU Ukraïny. – 2014. – Vyp. 24.10. – С. 218–224.

8. Mnyh Je.V. Ekonomichnyj analiz dijalnosti pidpryjemstva: pidruchnyk / Je.V. Mnyh. – K.: KNTEU, 2008. – 513 s.

9. Organizacija i metodyka ekonomichnogo analizu: navchal'nyj posibnyk / [Zhurlov A.M., Kvach Ja.P., Katajeva L.M., Koshel'ok G.V. ta in.]. – Odesa: Feniks, 2009. – 318 s.

10. Ryshar Zh. Audyt y analiz hozjajstvennoj dejatel'nosti predpryjatyja / Zh. Ryshar. – perevod s fr. pod red. L.P. Belyh. – M.: JuNYTY, 1997. – 376 s.

11. Savyc'ka G.V. Analiz gospodars'koi' dijalnosti pidpryjemstva. Navch. posibnyk / G.V. Savyc'ka. – 3-tje vyd. pererob. i dop. – K.: Znannja, 2007. – 668 s.

12. Finansovyj analiz: Navchal'nyj posibnyk / [Bilyk M.D., Pavlovs'ka O.V., Prytuljak N.M. Nevmerzhyč'ka N.Ju.] – K.: KNEU, 2009. – 589 s.

13. Cal-Calko Ju.S. Finansovyj analiz: pidruchnyk / Ju.S. Cal-Calko. – K.: CUL, 2008. – 565 s.

14. Chernelevs'kyj L.M. Ekonomichnyj analiz na pidpryjemstvah promyslovosti i torgivli: pidruchnyk / L.M. Chernelevs'kyj. – K.: Pektoral', 2003. – 308 s.

15. Shynkar S.M. Doslidzhennja efektyvnosti vykorystannja osnovnyh elementiv oborotnyh aktyviv na pidpryjemstvah rozdribnoi' torgivli [Elektronnyj resurs] / S.M. Shynkar, I.V. Milash, O.V. Myhajlova // Ekonomichna strategija i perspektyvy rozvytku sfery torgivli ta poslug. – 2013. – Vyp. 1(1). – С. 149–155.

*Лебедева А.Н., кандидат технических наук,
доцент кафедры учета, аудита и статистики
Одесского института финансов Украинского государственного университета
финансов и международной торговли*

МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ АНАЛИЗА ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ОБОРОТНЫХ АКТИВОВ ПРЕДПРИЯТИЯ

Аннотация. В условиях интеграции Украины в международное экономическое пространство особое значение приобретает повышение эффективности использования оборотных активов, чтобы обеспечить выполнение поставленных перед предприятием задач с минимальной суммой. Эффективность использования оборотных активов в значительной степени зависит от совершенства методики ее анализа. С целью усовершенствования методики анализа эффективности использования оборотных активов автором предложена методика, которая включает: общую оценку эффективности использования оборотных активов; определение экономического эффекта от ускорения или замедления оборотности оборотных активов; определение влияния факторов на смену оборотности оборотных активов; опреде-

---

ление резервов ускорения оборотности оборотных активов.

Использование предлагаемой методики позволяет улучшить качество управленческих решений не только относительно повышения эффективности использования оборотных активов, но и эффективности деятельности предприятия в целом.

Ключевые слова: оборотные активы, влияние факторов, резервы ускорения.